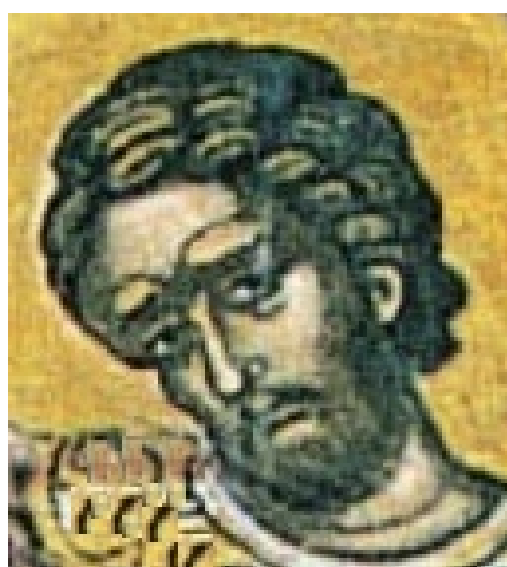

Вяра

28.02 по еретическия, †15 февруари по църковния календар - Св. апостол Онисим. Св. преподобни Евсевий Пустинник. Свв. преподобни Пафнутий и неговата дъщеря Ефросиния

Житие и страдание на свети апостол Онисим († ок. 109 г.)

*Свети апостол Онисим.
Фрагмент от стара
стенорисунка в Света Гора-Атон*

В апостолските времена във фригийския град Колоса живял християнин от знатен род на име Филимон. Той бил един от седемдесетте апостоли, а впоследствие бил посветен в епископски сан. Филимон още до обръщането си имал роб на име Онисим. Веднъж той се провинил пред своя господар и като се страхувал от наказание, побягнал от него и дошъл в Рим. Тук намерил свети апостол Павел, който бил държан в окови. Онисим останал при апостола, слушал проповедта му и повярвал в Господ Иисус Христос. Бил кръстен от светия апостол и заедно със свети Тихик останал при него и му

служел усърдно. След време апостол Павел изпратил своето послание до колосяните по Тихик, а за спътник му дал Онисим, както разбираме от края на посланието: “Колкото за мене - пише апостолът, - всичко ще ви съобщи Тихик, възлюбеният брат и верен служител и сътрудник в Господа, когото тъкмо затова изпратих при вас, за да узнае, как сте, и да утеши сърцата ви, заедно с Онисима, верния и възлюбен наш брат, който е от вас: те ще ви разкажат за всичко, що става тука”.

Посланието си до колосяните апостолът изпратил по Тихик, а чрез Онисим предал специално лично послание до Филимон, неговия господар. Апостол Павел изразил молбата си до Филимон да прости на роба Онисим прегрешението и да го приеме като негов пратеник, сякаш него самия, наричайки го свое чедо: “моля те за моето чедо Онисима, когото родих в оковите си: той някога беше непотребен за тебе, а сега е потребен тебе и мене, и го пращам назад; а ти го приеми като мое сърце”.

Филимон с радост изпълнил молбата на апостола: не само приел Онисим с любов, но му дарил свободата и го изпратил обратно в Рим при светия апостол Павел, за да му служи, както сам апостолът желаел: “Аз исках да го (Онисим) задържа при мене си, за да ми служи вместо тебе в оковите за благовестието; ала без твое съгласие не исках нищо да извърша, за да бъде твоята добрина не като по принуждение, а доброволна”.

Тъй свети Онисим останал в Рим, служейки на апостолите до самата им кончина. Те го посветили за епископ заради благовестието на словото Божие. След кончината на светите апостоли Петър и Павел Онисим излязъл от Рим, обходил много градове и страни, проповядвайки Христос в Испания, в Карпетания, в Колоса, в Патрас, а после заел епископския престол в Ефес след свети Тимотей и свети Йоан Богослов.

За епископството в Ефес ясно свидетелства свети Игнатий Богоносец в Посланието си до ефесяни, писано в град Смирна. Когато го водели от Антиохия за Рим, осъден да го хвърлят на зверовете, свети Онисим излязъл с някои жители на града да го посрещне на пътя за Смирна. Свети Игнатий пише за този случай в посланието си до Ефесяните:

“Аз приех в Божието име вашето многочислено общество в лицето на Онисим, вашия епископ, мъж на неизказана любов. Обичайте го, умолявам ви в Иисуса Христа, и всички бъдете подобни на него; понеже е благословен Оня, Който ви е дарил да бъдете достойни за такъв епископ.”

А в посланието си до антиохийци свети Игнатий отново пише:

“Целува ви Онисим, пастир Ефески.”

Оттук става известно, че свети Онисим, след като обходил много градове и страни, пристигнал накрая в Ефес, вече старец. Там известно време бил пастир на Църквата Христова, после бил хванат от езичниците и доведен в Рим, по време на управлението на император Траян.

В Рим бил предаден на мъчение от епарха Тертил. Епархът го разпитвал:

- Кой си ти?

Свети Онисим отговорил:

- Аз съм християнин.

Епархът отново запитал:

- От кое съсловие си?

Светията отвърнал:

- Някога бях роб на един човек, а днес съм верен раб на благия Господ и наш Спасител Иисус Христос.

Епархът продължил да разпитва:

- Защо си преминал при друг господар?

Свети Онисим отговорил:

- Защото познах истината и възневидях идолопоклонството.

Тогава епархът запитал:

- На каква цена беше продаден на новия си господар?

Свети Онисим отговорил:

- Божият Син Иисус Христос ме изкупи от смъртта със Своята Честна кръв и ми дари нетление, както е написано в нашите писания: “не с тленни неща - сребро или злато, сте изкупени от суетния живот, предаден вам от бащите, но с драгоценната кръв на непорочния и чист като агнец Христос”.

Епархът запитал:

- Кажи ни какво е суетен живот според вашите писания?

- Суетният живот е беззаконно прелюбодеяние, което за малко плътска наслада готви вечен огън за страстните грехолюбци. Той се съдържа и в сребролюбието, заради което оскърбяват ближния; в чародейството, когато съжителстват с бесовете - това последно зло е корен на всяка клевета и лукавство. Той е в гордостта, когато със своето високоумие се превъзнасят над другите - в завистта, която научи Каин на братоубийство - в злословието и необуздания език, който се разпростира като смраден облак и издевателства над всички. Той е в лицемерието и лъжата, противница на истината, помощница на дявола, чрез която и Ева била прелъстена от всезлобния враг. Той е в гнева, който подбужда към

проклетия, към свади и убийства. Той е в пиянството, съпроводено от невъздържание и пораждащо сладострастие, подбуждащо към сквернословие; в него няма добър помисъл, само - безобразие. Всички тези пороци - това е суетният живот.

Причина за такъв живот и за всяко зло се явява служението на идолите, което вие извършвате. То е основа на блудодеянието, лъжеучител на незнание за Бога, заслепление на ума, възбудител на сладострастни стремежи, в него няма чест, то воюва против Всевишния, старее се да разруши истинското Богопочитание. Това служение довежда смъртта, служи на змията, то е храна на злото, противник на добродетелта, то бяга от нетлението. То проповядва вашия пагубен закон, влече ви към тъмнината и скръбта, приятел е на кръвопролитие, княз на ненавистта. То улавя незнаещите Бога, чуждо е на светлата благодат, свързва своите служители с връзките на безчестни дела, учи на тщеславие. То изпълва с безчестие побелели старци, внушава им да скачат под звуците на жреческа тръба; то погубва девическото целомъдрие, изпълва своите празници с дрънчане на меч и оръжия, с проливане на кръвта на животни и техните нечистотии. То заставя мъже да събличат дрехите си сред града и ги показва голи на жените; то съпровожда своите тайнства с убийства и прелюбодеяния. То вълнува силно по най-различен начин човешките умове, люшка ги като безпомощни ладии: ту повелява на своите жреци да ядат отровни змии, ту ги увещава да изяждат чуждите богове. Внушава им ту да заколят вол, ту да принесат жертва на вола; или пък да принасят в жертва на овцата - овца, почитайки едно и също нещо като бог и като животно. Убива човек в жертва на човек, направен от камък и дърво тъй, че вместо благодеяние, върши убийство, принасяйки в жертва на бездушни статуи одушевени същества. Но какво говоря? Вашето зловерие дори

на чесъна въздава божествена чест, та да ви унизи в пълното ви заслепление и да ви свали в ада.

Като видях това суетно, нечестиво и скверно битие, което имате вие във вашето служене на бездушни идоли - битие, което Свещеното Писание изобличава, аз побягнах от него като от бушуващи морски вълни и се подслоних в доброто пристанище - праведното и благочестиво житие, заключаващо се в светата вяра в Единия Истинен Бог и в любов към ближния. И тебе увещавам, Тертил, изпълни закона на любовта, който повелява да възлюбим ближния като самия себе си; тогава и ти като мен ще познаеш истината, ще оставиш временната суета и всичко, което е в този свят и преминава като сън или сянка от дим; тогава и ти ще пристъпиш към Бога, Творец на всичко, и ще се спасиш, идвайки на себе си, като познаеш истинската премъдрост. Бог не се радва на смъртта на онези, които съгрешават против Него, но се весели заради тяхното обръщане и покаяние и прощава предишните им грехове.

Епархът Тертил отговорил:

- Ти не само не желаеш да се поклониш на боговете, но си се изплашил от мъките и се опитваш да увлечеш и нас със своето заблуждение.

- Твоите мъки - отвърнал свети Онисим - не могат да ме изплашат, колкото и жестоки да са те, понеже аз се утешавам в очакване на бъдещите блага и силата на моя Христос ме укрепява. С лекота ще понеса страданията, на които ще ме подложиш.

Тогава епархът заповядал да го заключат в тъмница. Светията прекарал тук 18 дни и тъмницата била за него не затвор, а място светло и пълно с духовна радост, рай, където душата му се веселила в Господа. Верните християни идвали

при него, прославяйки страданията му, утешавали го и го укрепявали за неговия подвиг. През цялото време светията проповядвал словото Божие на езичниците, които идвали заедно с християните и ги обръщал към истинската Христова вяра.

Епархът, желаейки да се покаже милосърден пред народа, не го осъдил на смърт, но го изпратил на заточение в ПUTEОЛА. И там светият апостол ревностно проповядвал Христовото учение и наставлявал мнозина в истинската вяра и пътя на спасение. Тертил, като узнал това, веднага заповядал да го оковат и да го доведат на съд обратно в Рим.

Разпитал го и разбрал, че както и преди, свети Онисим непоколебимо изповядва Христовата вяра. Тогава епархът заповядал на четирима слуги да го бият с тояги. Мъчителите жестоко и продължително били светия страдалец, строшили коленете му и други негови кости и накрая му отсекли главата с меч. Така загинал свети Онисим.

Една знатна жена от царски род взела светото му тяло, поставила го в сребърен ковчег и извършила служба в памет на мъченика. С това тя си спечелила вечна памет от Господа в Царството Небесно по молитвите на светия апостол Онисим, с което и нас да сподоби Господ Иисус Христос, Комуто слава во веки. Амин.

Тропарь апостола Онисима

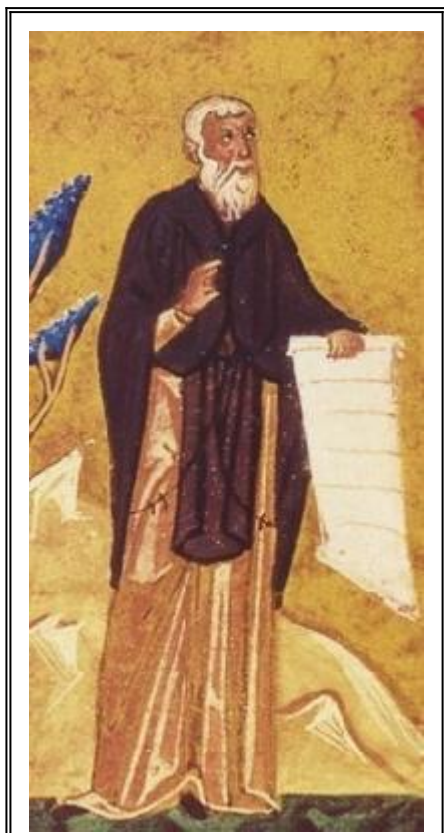
глас 3

Апостоле святой Онисиме,/ моли Милостиваго Бога,/ да прегрешений оставление/ подаст душам нашим.

Кондак апостола Онисима

глас 4

Яко луча, возсиял еси вселенней,/ зарями сияя солнца,
блаженне,/ всесветлаго Павла, мир просветившаго:/ темже ты
почитаем,// Онисиме славне.

*Преподобни Евсевий
пустинник Сирийски.
Фрагмент от стара
ромейска миниатюра*

В памет на преподобния Евсевий Пустинник (V в.)

За родното място и родителите на преподобния не са се запазили никакви сведения. Известно е само, че отначало той постъпил в манастир, след това излязъл от обителта и се изкачил на върха на планина, близо до която е разположено селището Асиха. Построил си ограда от недялани камъни и останал да живее там, като се предал на строго подвижничество. Бил облечен само в кожена дреха, а се хранел с грах и бобови растения. Като пренебрегвал телесната

немощ, преподобният живял така строго до най-дълбока старост. Когато зъбите му изпадали и той не можел да дъвче храната; понасяйки мъжествено всяка несгода, той никога не живял в къща. Лицето му било набраздено с бръчки, а тялото му - толкова изсушено, че поясът му не можел да се задържи на него.

Понеже славата му се разнесла надалеч, множество хора започнали да идват при него и бягайки от славата, той се прибрал в близкия манастир. Там си построил до стената неголяма ограда и продължил обичайните си подвизи. Постът на преподобния бил толкова строг, че в продължение на седемте седмици на великия пост той употребявал за храна само 15 смокини. Водейки такъв строг подвижнически живот, преподобни Евсевий живял повече от 90 години и след тежка болест се преставил в Господа.

В същия ден празнуваме паметта на преподобния Пафнутий и неговата дъщеря Ефросиния.

Житие на преподобната наша майка Евфросиния (V в.)

В град Александрия някога живял мъж на име Пафнутий. Той бил богат и славен, ползвал се с почест, боял се от Бога, пазел Господните заповеди и водел богоугоден живот.

Света Евфросиния Александрийска и баща ѝ свети Пафнутий. Фрагменти от миниатюра в стара ромейска минология (месецослов). Константинопол

Съпругата му също била добра, благочестива и богобоязнена жена. Само едно им тежало: нямали деца. Много скърбели за това, тъй като нямало на кого да оставят своето имение, за да може и след смъртта им да го управлява добре. Скърбейки за своето безчадие, те непрестанно молели Господ да им дари рожба, давали щедра милостиня на бедните, раздавали много на църкви и манастири, освен това пребивавали в пост и молитви, обхождали Божиите храмове и молили Бога за изпълнение на желанието им. Веднъж Пафнутий отишъл в един манастир, чийто игумен се отличавал със своя свят живот. И в този манастир той също пожертвал голям дар. Беседвайки с игумена, Пафнутий получил от него утешение. Като разбрал, че този монах е угоден на Бога, той разказал на игумена за своята печал, а именно за това, че няма деца. Със земни поклони умолявал игумена да се помоли на Бога, заедно

със своите братя, за да му дари Господ рожба. Преблагият Бог, Който милостиво приема молитвите на всички, които усърдно Го молят и призовават, приел молитвите на игумена и благословил Пафнутий. След това се развързало безплодието на жена му и Бог им дарил много красива дъщеря. Родителите, изпълнени с най-голяма радост, възнасяли благодарение на Бога от все сърце. При кръщението дали на детето името Евфросиния. Оттогава Пафнутий започнал често да посещава този манастир, раздавал милостиня на всички монаси и изпитвал към игумена голяма любов за полезната му беседа, а също и за това, че, по молитвите му, той получил желаното от Бога. Дванадесет години след раждането на Евфросиния майка ѝ се преставила във вечния живот. А Пафнутий, както и преди, продължавал да поучава дъщеря си в Божественото Писание. Навикнало с това, момичето се предало на усърдно четене на свещените книги. Междувременно слухът за нейното благоразумие и красота се разпространил по цяла Александрия. Затова мнозина от благородните и знатни граждани желаели да я имат за съпруга на синовете си и един през друг бързали да съобщят за желанието си на баща ѝ. А Пафнутий казвал:

- Да бъде така, както е угодно на Господа!

Сред искащите ръката на Евфросиния бил един мъж, който се отличавал пред всички със своите благородство, сан, богатство и слава. Той измолил Пафнутий да даде дъщеря си за неговия син, на което Пафнутий се съгласил. Уговорили се и определили времето на бракосъчетанието.

Още преди брака Пафнутий отишъл с дъщеря си в манастира, където живеел споменатият игумен, когото почитал като баща, и му казал:

- Доведох при теб, свети отче, моята дъщеря, същата, която Бог ми дари по твоите молитви. Моля те, помоли се за нея, тъй

като искам да я омъжа.

Игуменът благословил Евфросиния и след това започнал да беседва с Пафнутий за спасението на душата, а дъщеря му поучавал на целомъдрие, смирение, страх Божий и любов към Твореца, а също я увещавал да върши милостиня. Всички тези думи се запечатвали дълбоко в сърцето на мъдрата и благоразумна девица, която тогава била на 18 години. Три дни преживял Пафнутий с дъщеря си в манастирската гостна. През това време Евфросиния ежедневно внимавала в църковното четене и пеене, удивлявала се, като гледала подвизите на монасите, и си казвала:

- Блажени са тези хора, защото и тук, на земята, живеят като ангели, и в бъдещия живот ще обитават заедно с ангелите.

И силно възревнувала за това, да подражава на техния свят живот. След изтичането на трите дни Пафнутий казал на игумена:

- Искаме да тръгваме за града; отпусни ни с мир, честни отче.

А Евфросиния, като паднала в нозете на игумена, казала:

- Моля те, отче, помоли се за мен Господ да спаси душата ми.

Игуменът я благословил и така се молил на Господ за нея:

- Боже, Който знаеш съдбата на всеки човек още преди раждането му, удостой тази Твоя рабиня с еднаква награда и въздаяние заедно с всички от века благоугодили Ти.

След това, като се поклонили на игумена, Пафнутий и дъщеря му тръгнали за града. Този праведен мъж така дълбоко почитал монашеския чин, че когато срещал някъде по път или в града монах, той го канел при себе си вкъщи, гостоприемно

го гощавал и го умолявал да се моли на Бога за него и за дъщеря му.

Скоро в обителта настъпил денят за помен на нейния основател и игуменът изпратил един от братята да покани за този ден благодетеля на обителта Пафнутий. Случило се така, че изпратеният монах не намерил Пафнутий у дома.

Евфросиния, като разбрала за пристигането при тях вкъщи на монах, го поканила при себе си и започнала да разпитва за това, колко са братята в обителта. Той отговорил:

- Триста и петдесет човека.

Тогава тя го попитала:

- Ако някой дойде във вашата обител и поиска да живее с вас, ще го приеме ли вашият игумен?

На това монахът отговорил:

- Разбира се, с радост ще го приеме, помнейки Господните думи: "който дохожда при Мене, няма да го изпъдя вън".

Девицата му задала още въпроса:

- Всички заедно ли пеете и еднакво ли постите?

- Да, пеем всички заедно - отговорил монахът, - а всеки от нас пости толкова, колкото иска и може.

Като разпитала черноризеца за всичко от манастирския живот, девицата му казала:

- Бих искала и аз да започна такъв живот, но се боя, че не ще се подчиня на баща си, тъй като той желае да ме омъжи, увличайки се по богатството на този суетен свят.

Черноризецът казал:

- Не желай временен и недълговременен съюз със смъртен, но се посвети на Христа: вместо всички недълготрайни и суетни блага Той ще ти дари Царството Небесно и пребиваване с ангелите. Излез тайно от дома си и иди в манастир; остави светските дрехи и облечи монашески одежди, за да не могат да те познаят.

Света Евфросиния се зарадвала, като чула тези думи на монаха, и го попитала:

- А кой ще ме постриже?

Той отговорил:

- Баща ти ще отиде в нашата обител и ще остане там три или четири дни, а ти в това време повикай при себе си някой монах: той с радост ще изпълни твоето желание и ще те постриже.

В това време, докато разговаряли, дошъл Пафнутий и като видял черноризеца, попитал го:

- Какво те накара да дойдеш при нас, отче?

Монахът отвърнал:

- Иде празникът на основателя на нашия манастир и игуменът те кани да дойдеш и да вземеш участие в нашия празник; за това ще получиш благословение от Бога.

Пафнутий с радост се съгласил да отиде в обителта заедно с монаха и взел със себе си много дарове за манастирската църква и за обителта. В негово отсъствие дъщеря му, света Евфросиния, извикала при себе си един от верните си слуги и му казала:

- Иди в манастира на преподобния Теодосий, влез в църквата и покани при мен първия монах, когото срещнеш.

Слугата, по особен Божий промисъл, срещнал един монах, който носел ръкоделието си за продан; помолил монаха да отиде заедно с него и той се съгласил. Евфросиния, като видяла почитения монах, му се поклонила, молейки го да се помоли за нея. Монахът се помолил, благословил я и те седнали. И светата девица заговорила така:

- Господине, баща ми е християнин и верен Божий слуга, майка ми не е вече сред живите. Баща ми, който има голямо богатство, иска да ме омъжи, за да не пропаднат всичките му съкровища, а аз не бих искала да се осквернявам със светската суета, но не смея да не послушам баща си и затова не зная какво да правя. Цялата изминала нощ прекарах без сън, като молах Бога да ми прати милостта Си. А при настъпването на утрото ми се прииска да повикам при себе си един от отците подвижници, за да чуя от него слово на поучение и указание как трябва да постъпя. Моля те, отче, научи ме на Господния път, защото зная, че ти си ми изпратен от Бога.

Тогава старецът започнал да я поучава така:

- Господ казва в светото Евангелие: “ако някой... не намрази баща си и майка си, жена си и децата си, братята и сестрите си, та дори и самия си живот, той не може да бъде Мой ученик”. Не знам какво повече от това да ти кажа. Ако можеш да понесеш борбата с плътта, то остави всичко и бягай от този свят, както Израил от делата на фараона. А наследници на богатството на баща ти има твърде много: църкви, манастири, болници, домове за странници, сираци, вдовици, странници, затворени в тъмници и взети в плен. Твоят баща може да раздаде имението на когото поиска, а ти самата се погрижи за душата си.

На това девицата му отвърнала:

- Надявам се на Бога и на твоите молитви, отче, защото

мисля с Божиата помощ да се посветя на Бога.

- Не се бави с това намерение, дъще моя - отговорил ѝ старецът, - защото, който отлага извършването на богоугоден подвиг, той, обикновено, после се разкайва за такова забавяне; сега е времето за покаяние.

Света Евфросиния казала на стареца:

- Затова и те поканих, отче, да дойдеш при мен; исках да изпълниш желанието на сърцето ми и като се помолиш за мен, да ме благословиш и пострижеш.

Тогава старецът станал, помолил се и постригал, по Божие благоволение, Евфросиния в монашество, възлагайки на нея схима. При това казал:

- Бог, Който дарява спасение на всички Свои светии, да те пази от всяко зло.

След това той се отправил към своята обител, радвайки се и славейки Бога. А света Евфросиния започнала да размишлява в сърцето си:

- Ако отида в девически манастир, баща ми ще ме открие, ще ме принуди да напусна обителта и да встъпя в брак; затова по-добре за мен е да отида в мъжки манастир, където никой няма да ме познае.

Решавайки се да изпълни своето намерение, късно вечерта тя се облякла в мъжки дрехи и тайно от всички излязла от къщи, взимайки със себе си само петдесет златни монети, и се скрила за този нощ в някакво място. Сутринта баща ѝ дошъл в града и, по особено Божие устроение, веднага отишъл в църквата. А Евфросиния се оттеглила в същия манастир, където познавали баща ѝ. Като стигнала портите на обителта, тя почукала и казала на вратаря:

- Съобщи на игумена, че е дошъл евнух от царския дворец и чака при вратата, желаейки да поговори с него.

Когато игуменът излязъл, света Евфросиния паднала на земята и му се поклонила. Той я повдигнал и се помолил по обичая, след което двамата седнали. След това я запитал:

- Защо, чедо, дойде при нас?

Света Евфросиния му отвърнала:

- Отче, аз служих като евнух в царския дворец и много обикнах монашеското житие, но не намерих в града това, което търсеше душата ми. Като узнах за подвижническия живот на монасите от твоя манастир, дойдох в тази свята обител, желаейки да се подвизавам с вас.

На това игуменът отговорил:

- Добре си направил, чедо, че си дошъл при нас. Ако ти се иска да поживееш в нашата обител, то остани тук.

След това я попитал как се казва. Евфросиния отговорила, че името ѝ е Измарагд.

- Чедо Измарагд - казал настоятелят, - ти си млад и затова не можеш да живееш сам в килия; трябва да имаш духовен наставник, за да те ръководи в монашеския живот, да те научи на манастирския устав и на всички обичаи.

На това девойката отговорила:

- Устрой ме, отче, така, както на тебе е угодно.

В същото време тя извадила петдесетте златни монети, дала ги на игумена и казала:

- Вземи това, отче! Впоследствие и всичкото друго мое имущество, останало в града, ще пожертвам за манастира.

Игуменът повикал един от монасите, на име Агапит, мъж със свят живот, и му поверил Измарагд със следните думи:

- Нека този юноша отсега нататък бъде твой духовен син и ученик; наставлявай го в добродетелите, за да надмине и учителя.

След усърдна молитва с коленопреклонение старецът Агапит взел Измарагд при себе си в килията и го наставлявал в монашеския живот. Новият монах имал много красиво лице; когато идвал в църквата за богослужение, дяволът смущавал много от братята с нечисти помисли, уязвявайки техните сърца с красотата на новия монах; затова братята се оплакали на игумена, като казали:

- Защо прие в обителта такъв красив брат за съблазън на най-немоощните монаси?

Като чул това, игуменът извикал при себе си Измарагд и му казал:

- Гледайки красотата ти, най-немоощните сред братята се съблазняват; затова по-добре за теб е сам да пребиваваш в килия, подвизавайки се в безмълвие и молитва, и да не идваш на църква. Духовният ти наставник ще носи и храната в килията ти, за да не ти е необходимо да излизаш от нея.

Евфросиния отговорила:

- Както повеляваш, отче, така и ще направя.

Игуменът наредил на Агапит да приготви уединена килия за Измарагд; Агапит изпълнил волята на настоятеля и въвел в килията Измарагд, който и започнал да прекарва там времето в молитва, пост и бдение, ден и нощ служейки на Бога в чистотата на своето сърце. Блаженият Агапит се удивлявал на подвизите и трудовете му и разказвал за тях на всички братя

за тяхно назидание; а братята се поучавали от тези подвизи и прославяли Бога, даряващ такава сила на младия подвижник.

Между това Пафнутий, бащата на Евфросиния, след завръщането му у дома, бързо влязъл в стаята на своята дъщеря и като не я намерил там, започнал много да тъгува и скърби; с гняв питал своите слуги и слугини какво е станало с Евфросиния, къде е отишла. Слугите му отговаряли:

- Вчера вечерта я виждахме, но днес не се е показвала, и мислехме дали не я е поканил бащата на нейния годеник.

Пафнутий изпратил слуги в дома на годеника на дъщеря си, но и там не я намерили. И годеникът, и баща му, чувайки за изчезването на Евфросиния, много се опечалили и като дошли при Пафнутий, го намерили в дълбока скръб, да лежи на земята и да ридае.

- Да не я е прелъстил някой, да не е избягал с нея? - казали му те.

Веднага разпратили по цяла Александрия конници да търсят Евфросиния; търсили я по домовете на съседите, по пътищата, по брега на морето, и на корабите; обходили много женски манастири, поля, пустини, планини и пещери - навсякъде търсили дъщерята на опечаления баща. Като не я открили никъде, изпратените се върнали със скръб. И всички плакали за нея като за умряла. Годеникът ридаел за невестата си, свекърът скърбял за снаха си, а бащата проливал горчиви сълзи за дъщеря си, както някога Иаков за Йосиф, и говорел такива скръбни думи:

- Горко ми, сладко мое чедо! Горко на мен, светлина на очите ми! Горко на мен, утеха за душата ми! Кой открадна съкровището ми? Кой похити имението ми? Кой разстрои богатството ми? Кой изсуши клонката ми? Кой угаси

свещника ми? Кой отне от мен надеждата ми? Кой обезчисти дъщеря ми? Какъв вълк разкъса агницата ми? Какво място скрие от мен светлото ѝ лице? Тя щеше да послужи за възстановяване на рода ми, щеше да бъде жезъл на старостта ми, утешение в скърбите ми. Нека земята не скрие в себе си тялото ми, докато не узная какво се е случило с дъщеря ми Евфросиния!

Всички събрали се у Пафнутий приятели и съседи също оплаквали и ридаели заедно с него за неочакваната гибел на дъщеря му. Като не намерил никъде облекчение в своята мъка, Пафнутий дошъл в манастира, където дъщеря му се подвизавала в затворничество и падайки в нозете на игумена, казал:

- Отче, не преставай да молиш Бога за това да чуе молитвите ми, защото не знам какво е станало с моята дъщеря - отвякъл ли я е някой, или пък е загинала по някакъв друг начин.

Като чул тези думи, честният старец много се смутил и като събрал при себе си всички братя, казал:

- Братя, покажете любов, помолете се на Господа, за да благоволи да ни открие за съдбата на дъщерята на нашия приятел и благодетел Пафнутий.

В продължение на цяла седмица монасите постили и се молили, но не последвало никакво откровение, както това ставало при други техни молби; защото ден и нощ Евфросиния се молила на Бога да не открива никому за нея в този земен живот и нейните молитви били по-силни от молитвите на всички братя.

Като не получавал никакво откровение за Евфросиния, игуменът започнал да успокоява Пафнутий с такива думи:

- **Чедо, “не презирай наказанието от Господа... Господ**

наказва, когото обича". Ако без волята Господня нито една птица не пада на земята, толкова повече нищо не е могло да стане и с твоята дъщеря. Аз мисля, че тя е избрала добрата част; и затова към нас нямаше откровение от Бога за нея. Ако тя бе паднала в грях (да не бъде това!), то Бог не би презрял толкова големия молитвен труд на всички братя от нашата обител и би ни открил за нея; но аз имам надежда, че още в този земен живот Господ ще ти открие за нея.

Пафнутий малко се утешил от такива думи и се върнал в своя дом, благодарейки на Бога. Всеки ден той прилежно се молил на Господа и подавал щедра милостиня на бедните. След изтичането на няколко дни пак посетил манастира и изпросил молитвите на братята. Веднъж, срещайки се с игумена, му се поклонил и казал:

- Помоли се за мен, отче, защото моята скръб за дъщеря ми все не минава; душата ми никак не се утеши, раната на сърцето ми се увеличава и с всеки ден скръбта ми се усилва.

Игуменът, като виждал огромната му печал, по всякакъв начин го утешавал; в една от беседите си с него си спомнил за Измарагд и казал:

- Има при нас монах, който води много строг живот; дойде при нас от двореца на император Теодосий и всички ние се удивяваме на светия му живот. Не искаш ли да поговориш с него? Може би от този разговор ще получиш някаква радост, защото той е изпълнен със Светия Дух.

- Да, искам - отговорил Пафнутий.

Тогава игуменът, като не знаел, че Измарагд е дъщерята на Пафнутий, повикал Агапит и му казал:

- Отведи Пафнутий при Измарагд, за да побеседва с него.

Агапит и Пафнутий влезли в килията на Измарагд; когато света Евфросиния видяла баща си, познала го и се обляла в сълзи; а Пафнутий помислил, че плаче от молитвено умиление, на не могъл да я познае, тъй като от силното въздържание и всенощни молитви цветът на лицето повяхнал, а и сама Евфросиния нарочно се покрила с було, за да не могат да я познаят. Като се помолили, двамата седнали и Измарагд започнал своята беседа с Пафнутий, говорил му за Царството Небесно, за вечната слава, която човек може да достигне чрез смирение, чистота, святост, милостиня и любов; говорил му и за оставянето на света и за това, че не трябва да се обичат децата повече от Бога, Твореца на всичко; посочвал словата на Апостола, че “скръбта поражда търпение, търпението - опитност”. Виждайки голямата скръб на своя баща, Измарагд му състрадавал и го утешавал:

- Повярвай ми: Бог няма да те остави. Защото, ако дъщеря ти се намираше на пагубен път, то Господ би ти открил за нея, по молитвите на светите отци, които толкова усърдно се молеха за това; не, аз съм твърдо уверен, че дъщеря ти е послушала благия Учител, Който казва в Евангелието: “Който обича баща или майка повече от Мене, не е достоен за Мене; който се не отрече от всичко, що има, не може да бъде Мой ученик”. Бог може и още в този живот да ти я покаже. Затова спри да скърбиш. За какво се убиваш с печал? Напротив, за всичко благодари на Бога и не губи надежда, защото и аз, когато моят учител Агапит ми извести за твоето идване в обителта и за скръбта ти, усърдно се молих на Бога да ти даде търпение и мъжество, да устрои всичко за полза на теб и на дъщеря ти и да те утеши. Аз се уповавам на това, че Бог на всяко утешение няма да те остави до смъртта да пребиваваш в скръб: и ако не скоро, то все пак Той ще ти открие за съдбата на твоята дъщеря, за която ти толкова се опечаляваш.

След това Евфросиния, като се опасявала да не би баща да я

познае, понеже провела с него твърде дълъг разговор, казала на Пафнутий:

- Господине мой, върви си сега в къщи с мир.

Слушайки казаното, Пафнутий и плакал, и се радвал, защото сърцето му, като родител, горяло с естествената любов към Измарагд и много полза получил от беседата с него; след това отишъл при игумена и му казал:

- Само Бог знае, отче, каква полза получих от този монах и, по благодатта Божия, неговите думи напълниха сърцето ми с такава радост, като че ли съм намерил любимото чедо.

След това Пафнутий, изпросвайки от всички монаси да се молят за него, се върнал у дома. А Измарагд преживял в обителта тридесет и осем години, водейки богоугоден живот; след изминаването на това време се разболял, след което и предал на Господа своята душа. Преди преставянето му Пафнутий отново дошъл в манастира на поклонение и за посещение на братята. След обичайната беседа с игумена, му казал:

- Отче, ако е възможно, позволи ми да се видя с брат Измарагд, защото много го обичам.

Игуменът, като повикал Агапит, му поръчал да заведе Пафнутий при Измарагд. Когато Пафнутий влязъл в килията му и го видял, лежащ на леглото много болен, то паднал при леглото му и заговорил с горчиви сълзи:

- Горко ми! Къде са сладките ти думи, къде са обещанията ти за това, че ще видя загиналата ми дъщеря? Ето, аз не само не я виждам, но се лишавам и от теб, моя утешител. Горко ми! Сега кой ще утеши старостта ми? При кого да отида и кой ще бъде радост в моята печал? Аз плача и скърбя душевно за раздялата си с теб; ето, вече тридесет и осем години, откакто

не съм виждал дъщеря си и отникъде не получавам вести за нея, а и скъпият ми Измарагд ме напуска, Измарагд, за когото аз така много се радвах, сякаш съм намерил загиналата си дъщеря. И какво да очаквам сега? Къде да намеря утешение за себе си? Остава ми едно: да сляза в гроба с моята печал!

Като виждал как неутешимо ридаел Пафнутий, Измарагд му казал:

- Защо се смущаваш и се убиваш със силна печал? Нима не е могъща ръката на Господа? Или нима има нещо невъзможно за Бога? Затова спри да се опечаляваш. Спомни си, че Господ някога явил на Иаков живия Иосиф, за когото той ридаел като за мъртъв; Същият Бог ще утеши и теб. А сега те моля за едно: останни тук три дни и не ме напускай.

Пафнутий останал в обителта и размишлявал в себе си така:

- Няма ли да открие Господ нещо на Измарагд за моята дъщеря?

Накрая настъпил третият ден и света Евфросиния получила откровение за времето на своето преминаване при Господа, извикала при себе си баща си Пафнутий и му казала:

- Всемогъщият Бог устрои съдбата ни по волята Си и изпълни желанието ми; сега достигнах края на своите подвизи, като изминах монашеския път не със своята сила, но с помощта на Този, Който ме съхрани всред вражеските мрежи; не искам повече да страдаш за своята дъщеря. Аз съм Евфросиния, твоята дъщеря, а ти - моят баща. Аз съм тази, която търсиш. Заради любовта към Бога оставих теб, моя баща, цялото наследство и временния жених и дойдох тук, като скрих, че съм жена. Сега те моля: не допускай някой друг, освен теб, да умие тялото ми; още те умолявам, изпълни обещанието ми, дадено от мен на настоятеля на тази обител:

когато го молах да ме приеме тук, казах, че имам голямо имущество, което възнамерявам да пожертвам за обителта; затова изпълни обещанието ми, внеси останалото имущество в манастира и се помоли за мен.

След тези думи Евфросиния предала духа си на Господа. Чувайки всичко това и виждайки, че дъщеря му е умряла, Пафнутий от страх и огромна скръб паднал и лежал на земята като мъртъв. Когато дошъл Агапит и видял, че Измарагд се преставил, а Пафнутий е едва жив, то облял с вода лицето на Пафнутий, повдигнал го от земята и го попитал:

- Какво ти е, Пафнутий?

А той му отвърнал:

- Остави ме тук да умра, защото днес видях дивно чудо.

След това Пафнутий станал от земята и се склонил към лицето на починалата, като горчиво плачел и говорел:

- Горко ми, мило мое чедо, защо не ми се откри преди този час; о, как бих искал да умра с теб! Мъчно ми е, че се скри от мен, скъпа моя дъще! Как добре избегна вражеските мрежи, скри се от суетите на този свят и влезе във вечния живот!

Слушайки думите на Пафнутий, Агапит разбрал тази дивна тайна. Той се ужасил и отишъл незабавно да извести за това игумена; последният веднага побързал да дойде там, паднал при святото тяло на Евфросиния и с ридания заговорил:

- Евфросиния, невесто Христова и свята дево, не забравяй сподвижниците си и тази обител, но моли се на Господ Иисус Христос да удостои и нас, след добри подвизи, да достигнем спасение и се въдворим със светиите Му.

След това игуменът наредил да се съберат всички братя, та с подobaваща чест да погребат святото ѝ тяло. Когато се

събрали всички монаси и видели това дивно чудо, то прославили Бога, явил крепката Си сила в немощна плът. Някой от братята бил сляп с едното око. Той дошъл при мощите на преподобната и със сълзи започнал да целува честното ѝ тяло - и веднага се отворило окото му и той прогледнал. Виждайки това изцеление, всички братя величаели Божиата милост, прославяли святата Му угодница Евфросиния и се поучавали от светия живот. След това я погребали на мястото на упокоението на светите отци подвижници и с духовно веселие извършили служба за нея. Баща ѝ Пафнутий се върнал в дома си, раздал богатството си по църкви и манастири, нищи и странници, а една значителна част от него донесъл в същия манастир и сам се постригал в него. Изпросил за себе си килията на дъщеря си и проживял в нея богоугодно десет години; след изминаването на това време се преставил на същата рогозка, на която починала и дъщеря му, преподобна Евфросиния. С чест го погребали до дъщеря му и било установено ежегодно да се празнува паметта им за слава на Пресветата Троица, на Отца и Сина, и Светия Дух, дивния в Своите светии Бог. Нему Слава веќе. Амин.

Тропарь преподобной Евфросинии Александрийской

глас 8

В тебе, мати, известно спасесе еже по образу:/ приимши бо крест, последовала еси Христу,/ и деющи учила еси презирати убо плоть, преходит бо,/ прилежати же о души вещи безсмертней. Темже и со Ангелы срадуется, преподобная Евфросиние, дух твой.

Кондак преподобной Евфросинии Александрийской

глас 2

Вышнюю жизнь возжелевши получитьи,/ дольную сладость

тщательно оставила еси,/ и самую себе смесила еси посреде мужей, краснейшая:/ Христа бо ради Жениха твоего/ о обручнице привременном небрегла еси.

(Възжелала да получиш висшия живот, изцяло си оставила земните сладости и си се смесила с мъжете, прекрасна; заради Христа, твоя Жених, си пренебрегнала временния годеник.)

ЧЕТИ-МИНУТЕ

{{_LINK1_}}